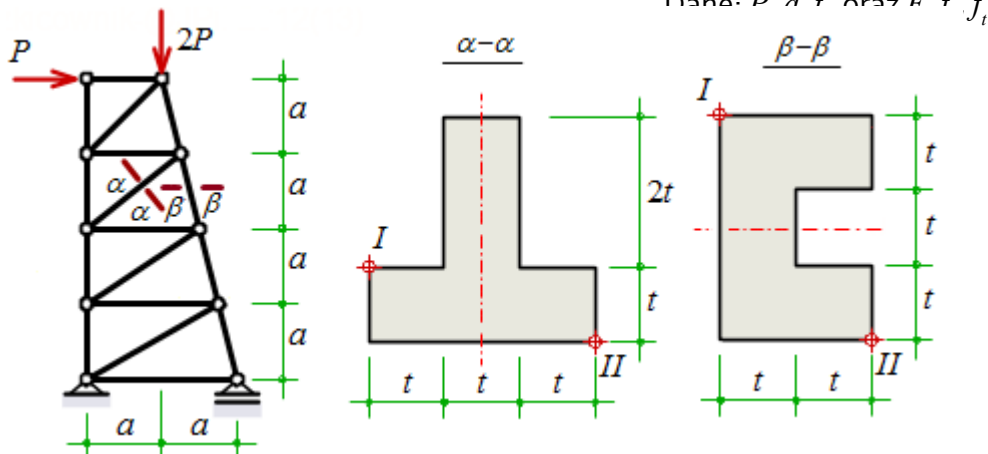

Zad. 1.

1. Obl. naprężenia w punktach I i II przekrojów obu prętów $\alpha-\alpha$ i $\beta-\beta$ oraz obliczyć wydłużenia tych prętów.
2. Zwymiarować przekroje prętów określając minimalny wymiar „t”.
3. Obliczyć dopuszczalne obciążenia kratownicy P ze względu na nośność wskazanych prętów.

Dane: P, a, t oraz E, f_c, f_t

Obliczenie sił we wskazanych prętach (metodą Rittera):

$$N_\alpha: \sum M_A = 0: N_\alpha^x \cdot 5a + N_\alpha^y \cdot 1,25a + 2P \cdot a = P \cdot 4a$$

$$1,25^2 + 1^2 \approx 1,6008^2 \rightarrow N_\alpha^x = 1,25/1,60 \cdot N_\alpha$$

$$\approx 41/16 \quad N_\alpha^y = 1,0/1,60 \cdot N_\alpha$$

$$(1,25 \cdot 5 + 1,25) \cdot N_\alpha / 1,6 = 2P \rightarrow N_\alpha = 32/75 P = 0,4267 P$$

$$N_\beta: \sum M_B = 0: N_\beta^x \cdot a + N_\beta^y \cdot 1,25a + 2P \cdot a + P \cdot 2a = 0$$

$$0,25^2 + 1^2 \approx 1,03077^2 \rightarrow N_\beta^x = 0,25/1,031 \cdot N_\beta$$

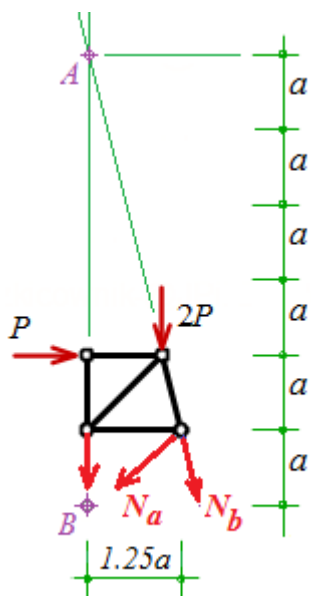
$$\approx 17/16 \quad N_\beta^y = 1,0/1,031 \cdot N_\beta$$

$$(0,25 + 1,25) \cdot N_\beta / 1,03077 = 4P \rightarrow N_\beta = -2,749 P$$

$$Spr: \sum P_x = 0: N_\alpha^x = P + N_\beta^x$$

$$1,25/1,6 \cdot 32/75 = 1 + 0,25/1,03077 \cdot (-2,749)$$

$$1/3 \approx 0,3332654 \quad L=P$$

Ad. 1.1. Obliczanie naprężeń i wydłużeń prętów:

Wzór na naprężenia dla przypadku osiowego ściskania/rozcignania:

$$N \neq 0 \Rightarrow \sigma(x, y) = \frac{N}{A} + \frac{M_x \cdot y}{I_x} - \frac{M_y \cdot x}{I_y} \Rightarrow \sigma = \frac{N}{A} = const.$$

Wzór na wydłużenia pręta osiowo rozciąganego (lub ściskanego):

Prawo Hooke'a : $\sigma = E \cdot \varepsilon$

gdzie: $\left\{ \begin{array}{l} \sigma = \frac{N}{A} \\ \varepsilon = \frac{\Delta L}{L} \end{array} \right. \Rightarrow \lambda = \Delta L = \frac{N \cdot L}{E \cdot A}$

Naprężenia:

$$\sigma_\alpha^I = \sigma_\alpha^{II} = \sigma_\alpha = \frac{N_\alpha}{A_\alpha} = \frac{0,4267 P}{5 t^2} = 0,08534 \frac{P}{t^2} \quad \text{rozciąganie osiowe (pręt rozciąg. osiowo)}$$

$$\sigma_\beta^I = \sigma_\beta^{II} = \sigma_\beta = \frac{N_\beta}{A_\beta} = \frac{-2,749 P}{5 t^2} = -0,54974 \frac{P}{t^2} \quad \text{ściskanie osiowe}$$

Wydłużenia:

$$\lambda_\alpha = \frac{N_\alpha L}{E A_\alpha} = \sigma_\alpha \frac{L}{E} = 0,08534 \frac{P}{t^2} \cdot \frac{1,601 a}{E} = 0,88023 \frac{Pa}{Et^2} \quad \text{wydłużenie}$$

$$\lambda_\beta = \frac{N_\beta L}{E A_\beta} = \sigma_\beta \frac{L}{E} = -0,54975 \frac{P}{t^2} \cdot \frac{1,0308 a}{E} = -0,56665 \frac{Pa}{Et^2} \quad \text{skrócenie}$$

W projektowaniu (wymiarowaniu, obliczaniu dopuszczalnych obciążeń a w przypadku zginania także rozpiętości dopuszczalnej), gdy podano ograniczenia na naprężenia normalne – t.j. wartości wytrzymałości materiału na ściskanie f_c i rozciąganie f_t , sprawdzamy warunki wytrzymałościowe ze względu na naprężenia normalne:

$$\left| \sigma(x, y) = \frac{N}{A} + \frac{M_x \cdot y}{I_x} - \frac{M_y \cdot x}{I_y} \right| \leq f ?$$

Który dla osiowego rozciągania (lub ściskania) redukuje się do:

$$\left| \sigma(x, y) = \frac{N}{A} + \frac{M_x \cdot y}{I_x} - \frac{M_y \cdot x}{I_y} \right| \leq f ? \quad \left| \sigma = \frac{N}{A} \right| \leq f ?$$

Warunek wytrzymałościowy dla osiowego rozciągania (lub ściskania):

$$\sigma(x, y) = \frac{N}{A} + \frac{M_y \cdot y}{I_x} - \frac{M_x \cdot x}{I_y} \leq f?$$

służy do: wymiarowania (projektowania) przekroju elementów przy znanych siłach wewnętrznych; określania dopuszczalnego obciążenia elementu o znanej geometrii i materiale (wytrzymałościach) lub wyznaczenia naprężeń. Dla elementów zginanych można wyznaczyć nawet dopuszczalną rozpiętość elementu o znanym przekroju.

Ad. 1.2. Wymiarowanie przekroi prętów „t” = ? :

$$\sigma_\alpha = \frac{N_\alpha}{A_\alpha} = \frac{0,4267 P}{5 t^2} = 0,08534 \frac{P}{t^2} \leq f_t \quad \left| \quad \sigma_\beta = \frac{N_\beta}{A_\beta} = \frac{-2,749 P}{5 t^2} = -0,54974 \frac{P}{t^2} \right| \leq f_c$$

róbcie proszę raczej krok po kroku:

$$\sigma_\alpha = \frac{N_\alpha}{A_\alpha} \leq f?$$

$$\sigma_\beta = \frac{N_\beta}{A_\beta} \leq f?$$

$$\sigma_\alpha = \frac{+0,4267 P}{5 t^2} \leq f_t$$

$$\left| \sigma_\beta = \frac{-2,749 P}{5 t^2} \right| \leq f_c$$

$$0,08534 \frac{P}{t^2} \leq f_t$$

$$0,54974 \frac{P}{t^2} \leq f_c$$

Stąd można przejść do wymiarowania lub obliczania obciążenia dopuszczalnego eliminując nieistotne warunki albo obliczyć naprężenia:

$$t_\alpha^2 \geq 0,08534 \frac{P}{f_t}$$

$$t_\beta^2 \geq 0,54974 \frac{P}{f_c}$$

$$t_\alpha^2 \geq 0,08534 \frac{12 \text{ kN}}{2,4 \text{ kN/cm}^2}$$

$$t_\beta^2 \geq 0,54974 \frac{12 \text{ kN}}{3,2 \text{ kN/cm}^2}$$

$$t_\alpha \geq 0,6533 \text{ cm}$$

$$t_\beta \geq 1,436 \text{ cm}$$

przyjęto: t = 15 mm

Wyniki pośrednie t_α i t_β oraz końcowy t zaokrąglamy zgodnie ze znakiem nierówności – tutaj \leq !

Wymiary zaokrąglamy do mm (ewent. cm)! **Zrobić sprawdzenie po wymiarowaniu!**

Wytrzymałościowe zasady zaokrąglania:

do 2 miejsc po przecinku
do 3 cyfr znaczących
do 4 cyfr znaczących gdy pierwszą jest „1”

Dla wymiarowania zawsze robimy sprawdzenie:

$$\sigma_\alpha = \frac{0,4267 P}{5 t^2} = \frac{0,4267}{5} \frac{12 \text{ kN}}{(1,45 \text{ cm})^2}$$

$$\sigma_\beta = \frac{-2,749 P}{5 t^2} = \frac{-2,749}{5} \frac{12 \text{ kN}}{(1,45 \text{ cm})^2}$$

$$\sigma_\alpha = +0,4871 \text{ kN/cm}^2 = 4,871 \text{ MPa}$$

$$\sigma_\beta = -3,138 \text{ kN/cm}^2 = -31,38 \text{ MPa}$$

$$\sigma_\alpha = 4,871 \text{ MPa} \leq 24 \text{ MPa} = f_t$$

$$|\sigma_\beta = -31,38 \text{ MPa}| \leq 32 \text{ MPa} = f_c$$

Ad. 1.3. Dopuszczalne obciążenie ustroju P_{dop} = ? :

$$\sigma_\alpha = \frac{N_\alpha}{A_\alpha} = \frac{0,4267 P}{5 t^2} = 0,08534 \frac{P}{t^2} \leq f_t \quad \left| \quad \sigma_\beta = \frac{N_\beta}{A_\beta} = \frac{-2,749 P}{5 t^2} = -0,54974 \frac{P}{t^2} \right| \leq f_c$$

róbcie proszę raczej krok po kroku:

$$\sigma_\alpha = \frac{N_\alpha}{A_\alpha} \leq f?$$

$$\sigma_\beta = \frac{N_\beta}{A_\beta} \leq f?$$

$$\sigma_\alpha = \frac{+0,4267 P}{5 t^2} \leq f_t$$

$$\left| \sigma_\beta = \frac{-2,749 P}{5 t^2} \right| \leq f_c$$

$$0,08534 \frac{P}{t^2} \leq f_t$$

$$0,54974 \frac{P}{t^2} \leq f_c$$

$$P_\alpha \leq \frac{f_t \cdot t^2}{0,08534}$$

$$P_\beta \leq \frac{f_c \cdot t^2}{0,54974}$$

$$P_\alpha \leq 11,717 f_t \cdot t^2$$

$$P_\beta \leq 1,819 f_c \cdot t^2$$

$$P_\alpha \leq 11,717 \cdot 2,4 \text{ kN/cm}^2 \cdot (5 \text{ cm})^2$$

$$P_\beta \leq 1,819 \cdot 3,2 \text{ kN/cm}^2 \cdot (5 \text{ cm})^2$$

$$P_\alpha \leq 703,07 \text{ kN}$$

$$P_\beta \leq 145,52 \text{ kN}$$

przyjęto: $P_{dop} = 145,5 \text{ kN}$

te same kroki

state kroki

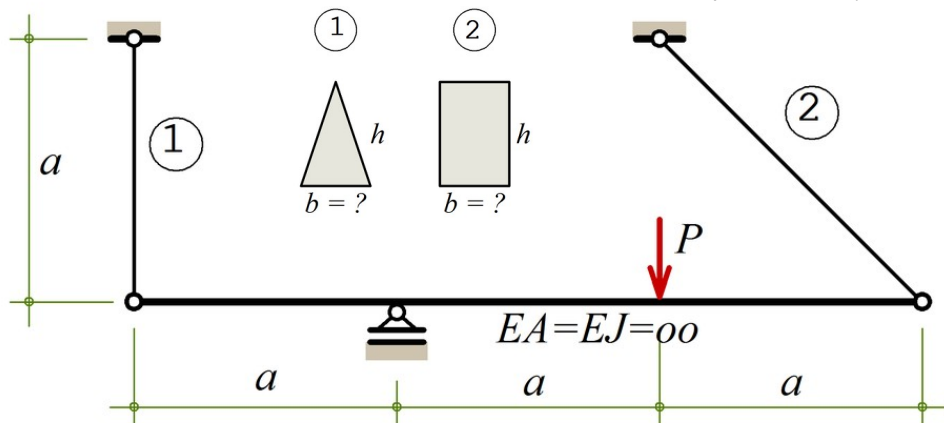
Zad.2.

1. Obliczyć siły w wahaczach ustroju.

Zad.2. Zwymiarować przekroje prętów określając minimalny wymiar „b”.

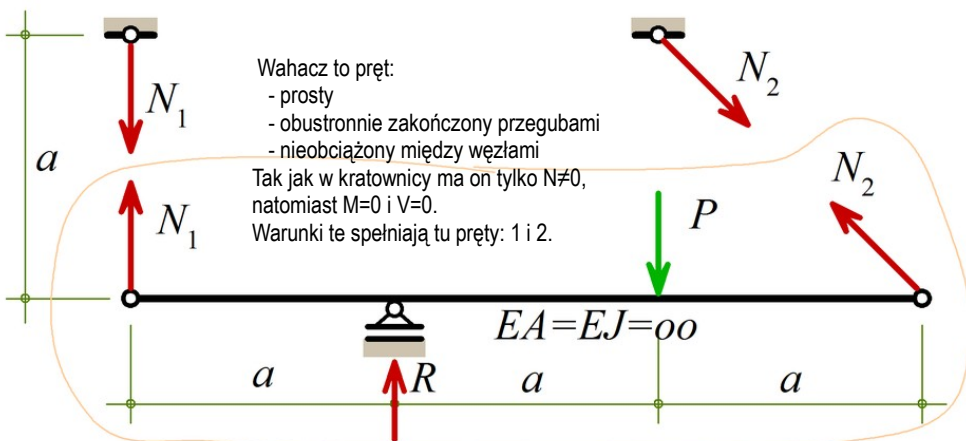
3. Obliczyć wydłużenia wahaczy.

Dane: $P=48\text{kN}$, $a=2\text{m}$, oraz $E=20\text{GPa}$,
 $f_c=32\text{MPa}$, $f_t=24\text{MPa}$

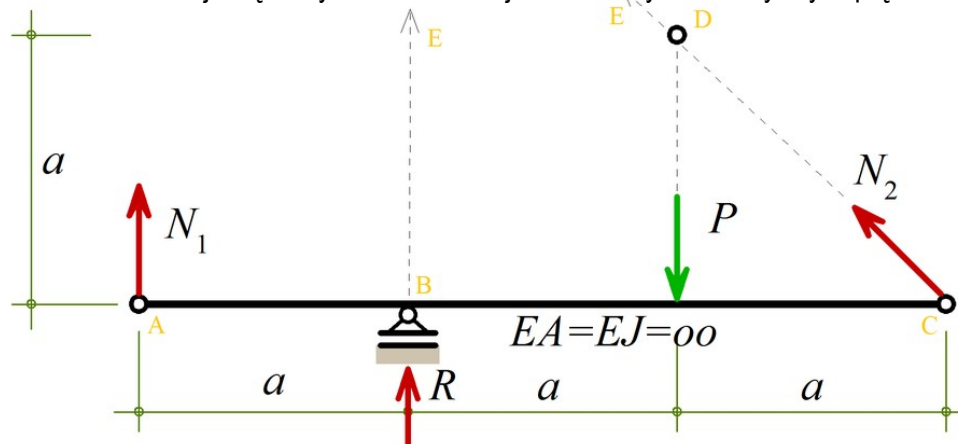
Ad.2.1. Wyznaczamy siły w prętach:

A. rozcinamy wahacze – unikamy obliczania reakcji podpór (jeśli tylko można)

B. Jeśli sama belka ma 3 niewiadome to wyodrębniamy ją.
 Jeśli ma więcej niż 4 niewiadome to nie można ograniczyć się do samej belki.

C. Okazuje się iż wydzielona belka jest SW – wyznaczamy siły w prętach 1 i 2:

Nie zależy nam na reakcji R w podporze a obie siły przekrojowe da się wyznaczyć bez obliczania reakcji R, gdyż przecięć przecina się ona w różnych punktach z N_1 oraz N_2 .

$$N_2: \sum P_x = 0: N_2 \cdot x = 0 \rightarrow N_2 = 0$$

- pręt 2. nie przenosi obciążeń - nie trzeba go projektować.

$$N_2: \sum M_E = 0: N_1 \cdot a + P \cdot a = 0$$

$$N_1 = -P = 48 \text{ kN}$$

- pręt 1. jest ściskany osiowo (jego $M = 0$).

Ad.2.1. Część wytrzymałościowa: wymiarujemy przekroje (tylko 2., gdyż $N_1 = 0$)

$$\left| \sigma(x, y) = \frac{N}{A} + \frac{M_x \cdot y}{I_x} - \frac{M_y \cdot x}{I_y} \right| \leq f \Rightarrow \left| \sigma = \frac{N}{A} \right| \leq f$$

$$\left| \sigma_1 = \frac{N_1}{A_1} \right| \leq f \text{ gdzie } A_1 = bh/2$$

$$\left| \sigma_1 = \frac{-P}{bh/2} \right| \leq f_c \rightarrow b \geq \frac{2P}{hf_c}$$

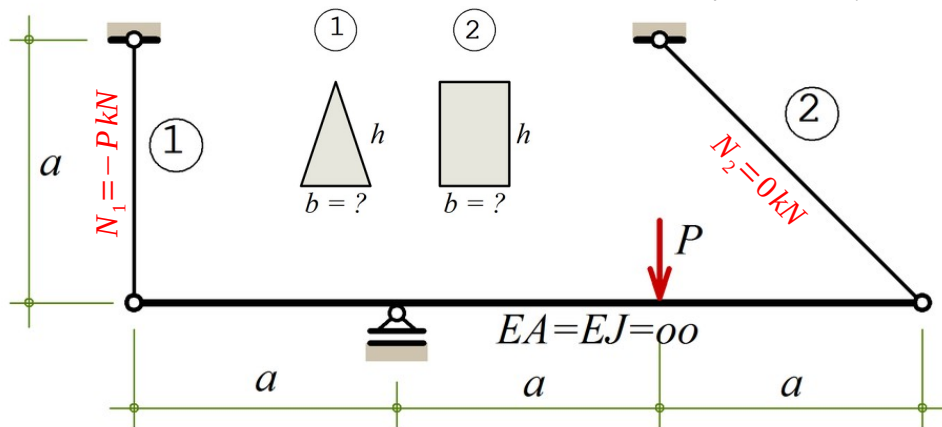
$$\sigma_1 = \frac{2P}{bh} \leq f_c \rightarrow b \geq \frac{2 \cdot 48 \text{ kN}}{6 \text{ cm} \cdot 3.2 \text{ kN/cm}^2} \rightarrow b \geq 5,00 \text{ cm}$$

przyjęto: $b = 50 \text{ mm}$

Teraz wypadałoby zrobić sprawdzenie!

1. Obliczyć siły w wahaczach ustroju.
2. Zwymiarować przekroje prętów określając minimalny wymiar „b”.
3. Obliczyć wydłużenia wahaczy.

Dane: $P=48\text{kN}$, $a=2\text{m}$, oraz $E=20\text{GPa}$,
 $f_c=32\text{MPa}$, $f_t=24\text{MPa}$

Ad.2.3. Wyznaczamy wydłużenia w prętach 1 i 2:

$$\lambda = \frac{N \cdot L}{E \cdot A} \quad (= \Delta L)$$

wahacz (1): $N_1 = -P$

wahacz (2): $N_2 = 0$

$$\lambda_1 = \frac{N_1 \cdot L_1}{E \cdot A_1} = \frac{-P \cdot a}{E \cdot bh/2}$$

$$\lambda_2 = \frac{N_2 \cdot L_2}{E \cdot A_2} = \frac{0 \cdot \sqrt{2}a}{E \cdot bh}$$

$$\lambda_1 = \frac{-48 \text{ kN} \cdot 2}{2000,0 \text{ kN/cm}^2 \cdot 5,00 \cdot 6,00/2 \text{ cm}^2}$$

$$\lambda_1 = -0,0032 \text{ cm} = \underline{\underline{-0,032 \text{ mm}}}$$

(skrócenie)

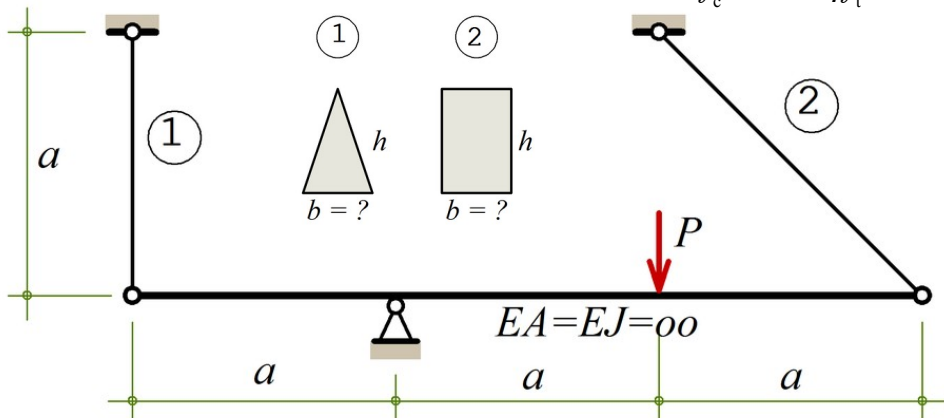
$$\lambda_2 = \underline{\underline{0 \text{ mm}}}$$

(brak zmiany długości)

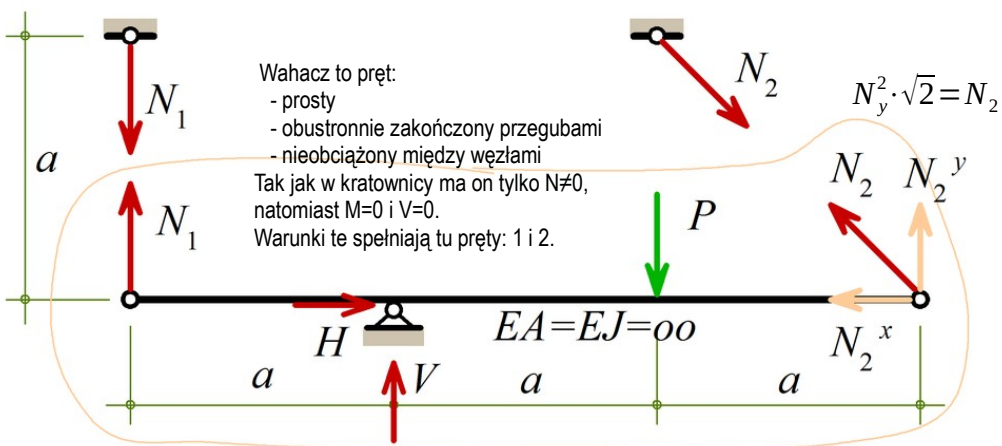
Zad.3. (w stos. do poprzedniego podpora beki jest nieprzesuwna – 1*S.N.)

1. Obliczyć siły w wahaczach ustroju.
2. Zwymiarować przekroje prętów określając minimalny wymiar „b”.
3. Obliczyć wydłużenia wahaczy.

Dane: $P=48\text{kN}$, $a=2\text{m}$, oraz $E=20\text{GPa}$,
 $f_c=32\text{MPa}$, $f_t=24\text{MPa}$

Ad.3.1. Unikamy obliczania reakcji – tak długo jak długo to ułatwia rozwiązanie:
 A. Rozcinamy wahacze

B. Tym razem belka ma 4 niewiadome a analizując równowagę podpory nie uzyskamy dodatkowych równań - to jest ustrój Statycznie Niewyznaczalny!

(S) Strona statyczna:

$$\sum P_x = 0: N_2^x = H \quad (2 \text{ niewiadome !})$$

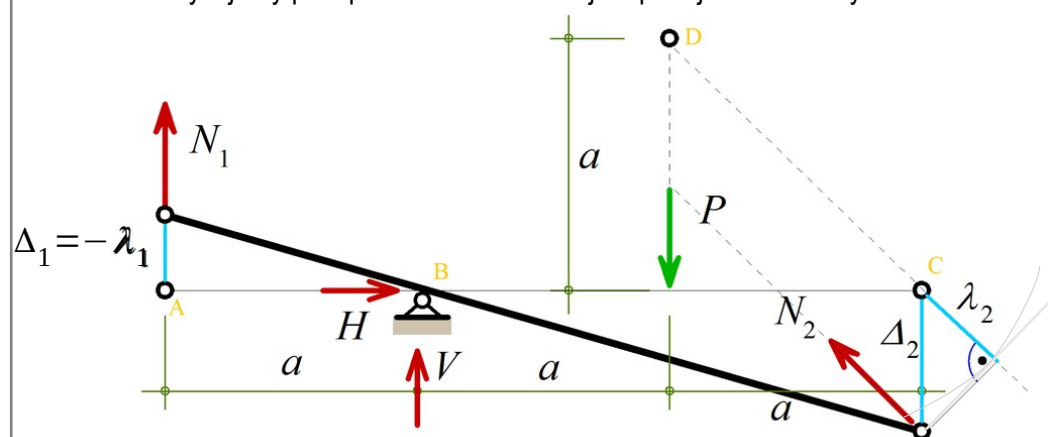
$$\sum P_y = 0: N_2^y, V, N_1 \quad (3 \text{ niewiadome !})$$

Brak punktu przecięcia się 3-ech niewiadomych! (wyliczylibyśmy czwartą !)

$$\sum M_B = 0: N_1 \cdot a + P \cdot a = N_2^y \cdot 2a \rightarrow \underline{N_1 + P = \sqrt{2} \cdot N_2} \quad (!)$$

Nie zależy nam na reakcjach V i H w podporze B – mamy przecież zwymiarować tylko pręty 1 i 2 ! Szukamy więc dwóch sił przekrojowych N_1 oraz N_2 a mamy tylko jedno równanie statyki, do którego nie wchodzi pozostałe dwie niewiadome. Potrzebujemy teraz jeszcze drugiego równania ze względu na siły N_1 i N_2 !

C. Rysujemy plan przemieszczeń ustroju – podejście kinematyczne:

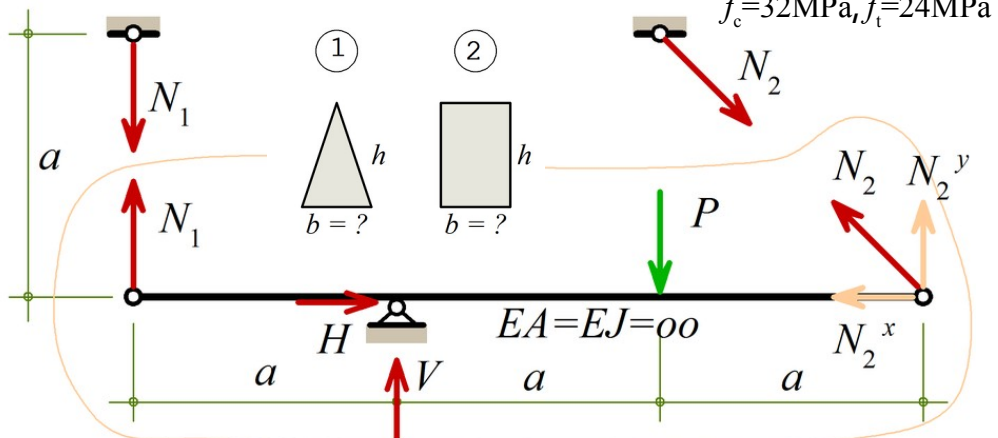
(G) Strona geometryczna: $\frac{-\lambda_1}{a} = \frac{\Delta_2}{2a}$ oraz $\frac{\lambda_2}{\Delta_2} = \frac{1}{\sqrt{2}}$
 lub $\Delta_2 = \sqrt{2} \lambda_2$

Podstawivszy otrzymujemy: $\underline{-2 \lambda_1 = \sqrt{2} \lambda_2}$

(F) Strona Fizyczna: $\lambda_1 = \frac{N_1 \cdot L_1}{E \cdot A_1}$ oraz $\lambda_2 = \frac{N_2 \cdot L_2}{E \cdot A_2}$

(F) → (G):
$$-2 \frac{N_1 L_1}{E A_1} = \sqrt{2} \frac{N_2 L_2}{E A_2} \quad -2 \frac{N_1 a}{E bh/2} = \sqrt{2} \frac{N_2 a \sqrt{2}}{E bh} \quad \underline{\underline{-2 N_1 = N_2}} \quad (!)$$

Ad.3.1. B) Siły w prętach 1 i 2 - c.d.:

$P=48\text{kN}, a=2\text{m}, \text{ oraz } E=20\text{GPa}, f_c=32\text{MPa}, f_t=24\text{MPa}$

Strona statyczna (S): $\begin{cases} N_1 - \sqrt{2} N_2 = -P \\ -2 N_1 - N_2 = 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} N_1 = -0.2612 P = -12.538 \text{ kN} \\ N_2 = 0.5224 P = 25.076 \text{ kN} \end{cases}$

Strony (F) → (G):

Ad.2. Część wytrzymałościowa: wymiarujemy przekroje prętów 1 i 2:

$$\left| \sigma = \frac{N}{A} \right| \leq f?$$

wahacz (1): $\left| \sigma_1 = \frac{N_1 < 0}{A_1} \right| \leq f_c \Rightarrow \begin{cases} A_1 = bh/2 \\ N_1 = -0.2612 P \end{cases}$

$$\left| \frac{-0.2612 P}{bh/2} \right| \leq f_c \Rightarrow \frac{1.0449 P}{bh} \leq f_c$$

$$b \geq \frac{1.0449 P}{h f_c}$$

$$b \geq \frac{21.0449 \cdot 48 \text{ kN}}{6 \text{ cm} \cdot 3.2 \text{ kN/cm}^2}$$

$$b_1 \geq 1.3061 \text{ cm}$$

wahacz (2): $\left| \sigma_2 = \frac{N_2 > 0}{A_2} \right| \leq f_t \Rightarrow \begin{cases} A_2 = bh \\ N_2 = 0.5224 P \end{cases}$

$$\frac{0.5224 P}{bh} \leq f_t$$

$$b \geq \frac{0.5224 P}{h f_t}$$

$$b \geq \frac{0.5224 \cdot 48 \text{ kN}}{6 \text{ cm} \cdot 2.4 \text{ kN/cm}^2}$$

$$b_2 \geq 1.7414 \text{ cm}$$

przyjęto: $b = 18 \text{ mm}$

→ sprawdzenie zrobić!

Ad.3.3. Wyznaczamy wydłużenia w prętach 1 i 2:

$$\lambda = \frac{N \cdot L}{E \cdot A} (= \Delta L)$$

wahacz (1): $N_1 = -0.2612 P$

$$\lambda_1 = \frac{N_1 \cdot L_1}{E \cdot A_1} = \frac{-P \cdot a}{bh/2}$$

$$\lambda_1 = \frac{-0.2612 \cdot 48 \text{ kN} \cdot 2}{2000,0 \text{ kN/cm}^2 \cdot 1,80 \cdot 6,00 / 2 \text{ cm}^2}$$

$$\lambda_1 = -0.0233 \text{ mm}$$

wahacz (2): $N_2 = 0.5224 P$

$$\lambda_2 = \frac{N_2 \cdot L_2}{E \cdot A_2} = \frac{0.5224 P \cdot \sqrt{2} a}{E \cdot bh}$$

$$\lambda_2 = \frac{-0.5224 \cdot 48 \text{ kN} \cdot 2 \sqrt{2}}{2000,0 \text{ kN/cm}^2 \cdot 1,80 \cdot 6,00 \text{ cm}^2}$$

$$\lambda_2 = 0.0329 \text{ mm}$$

(skrócenie)

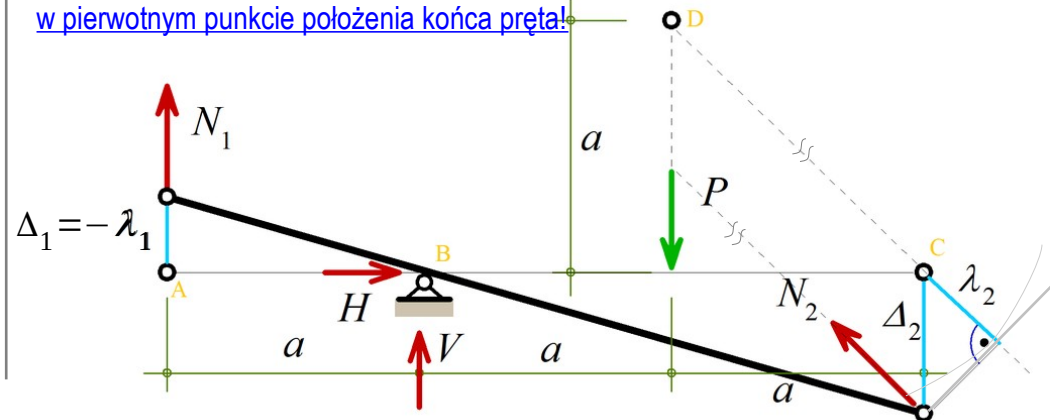
(wydłużenie)

Spr.: $-2 \lambda_1 = \sqrt{2} \lambda_2 \Rightarrow -2(-0.0233) = \sqrt{2} \cdot 0.0329 \Rightarrow 0.0466 = 0.04653$

Gdyby to było wymiarowanie zaokrąglilibyśmy w górę a w tym przypadku to zależy od celu obliczania wydłużeń prętów.

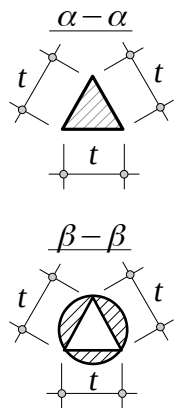
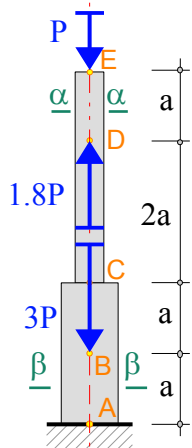
Zasady rysowania planu przemieszczeń (na potrzeby „strony geometrycznej” zadania):

- nieskończenie sztywna belka $EA=EJ=\infty$ nie wygina się i nie wydłuża;
- przemieszczenia węzłów są kilka rzędów mniejsze niż rozmiary elementów;
- przemieszczenia punktów wynikające z obrotów jednego końca pręta względem innego odbywają się NIE po łuku ale po linii prostopadłej do osi pręta - stycznej do łuku w pierwotnym punkcie położenia końca pręta!

Zad.4.

1. Zwymiarować przekroje słupa (do pełnych mm).
2. Obliczyć przemieszczenie punktu C.
3. Obliczyć wydłużenie całego słupa.

$P=72 \text{ kN}$
 $f_c=48 \text{ MPa}$
 $f_t=36 \text{ MPa}$
 $a=2 \text{ m}$
 $E=20 \text{ GPa}$

Przypadek wytrzymałościowy to **ścisk/rozc. osiowe**:
Ogólnie:

$$\sigma = \frac{N}{A} \leq f_c$$

~~$$\sigma(x, y) = \frac{N}{A} + \frac{M_x \cdot y}{I_x} - \frac{M_y \cdot x}{I_y} \leq f_c$$~~

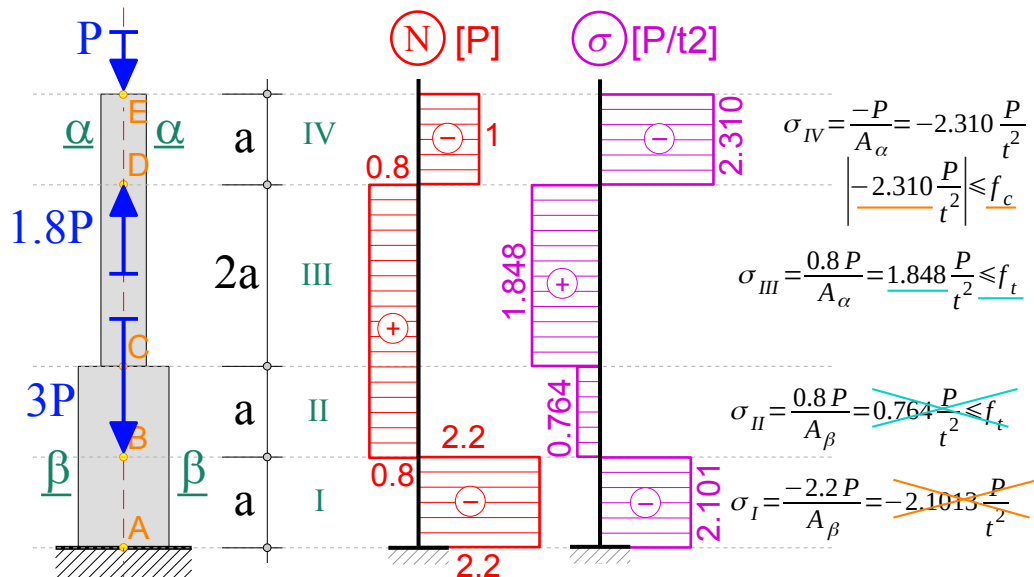
Tylko niezbędne z geom. mas:

$$A_\alpha = \frac{t^2 \sqrt{3}}{4} = 0.433 t^2$$

$$r_\beta = \frac{2}{3} \cdot \frac{t \sqrt{3}}{2} = \frac{t}{\sqrt{3}}$$

$$A_\beta = \left(\frac{2t}{\sqrt{3}}\right)^2 \frac{\pi}{4} = 1.047 t^2$$

Statyka: Wykresy sił osiowych a także szkice naprężeń i eliminacja war. projektow. (zadanie jest Statycznie Wyznaczalne, gdyż tylko jeden koniec jest utwierdzony):

Punkty A, B .. E numerować od podpory! Wykres zmian (stałych w przekroju) naprężeń wzdłuż osi słupa.

Ad.4.1. Wyliminowano 2 warunki spośród 4 (patrz poprzednia strona), pozostawiając: (IV) w segmencie D-E: oraz (III) w segmencie C-D:

$$\left| \sigma_{IV} = \frac{-P}{0.433} t^2 = -2.310 \frac{P}{t^2} \right| \leq f_c \quad \sigma_{III} = \frac{0.8P}{A_\beta} = 1.848 \frac{P}{t^2} \leq f_t$$

$$t^2 \geq 2.310 \frac{P}{f_c} \quad t^2 \geq 1.848 \frac{P}{f_t}$$

$$t^2 \geq 2.310 \frac{72 \text{ kN}}{4.8 \text{ kN/cm}^2} \quad t^2 \geq 1.848 \frac{72 \text{ kN}}{3.6 \text{ kN/cm}^2}$$

$$t \geq \sqrt{30.15 \text{ cm}^2} = 5.89 \text{ cm} \quad t \geq \sqrt{36.96 \text{ cm}^2} = 6.08 \text{ cm}$$

Przyjęto: $t = 6.1 \text{ cm}$ (zaokr. w górę do pełnych mm)

Spr.:

$$\left| \sigma_{IV} = \frac{-2.310 \cdot 72 \text{ kN}}{(5.5 \text{ cm})^2} \right| \leq f_c \quad \sigma_{III} = \frac{1.848 \cdot 72 \text{ kN}}{(0.061 \text{ m})^2} \leq f_t$$

$$\left| -4.47 \frac{\text{kN}}{\text{cm}^2} \right| \leq 48 \text{ MPa} \quad 35759 \text{ kPa} \leq 36 \text{ MPa}$$

Ad.4.2. Przemieszczenie p. C – jest równe sumie wydłużeń segmentów I i II, gdyż p. A jest punktem stałym – unieruchomionym przez podporę A:

$$\delta_C = \lambda_I + \lambda_{II} = \frac{N_I \cdot L_I}{E \cdot A_\beta} + \frac{N_{II} \cdot L_{II}}{E \cdot A_\beta} = \frac{-2.2 P \cdot a}{E \cdot 1.047 t^2} + \frac{0.8 P \cdot a}{E \cdot 1.047 t^2}$$

$$\delta_C = \frac{Pa}{Et^2} \left(\frac{-2.2}{1.047} + \frac{0.8}{1.047} \right) = -1.338 \frac{Pa}{Et^2} = -1.338 \frac{72 \text{ kN} \cdot 200 \text{ cm}}{2000.0 \text{ kN/cm}^2 \cdot (6.1 \text{ cm})^2}$$

$$\delta_C = -0.259 \text{ cm} = -2.6 \text{ mm} \downarrow \text{p.C przem. się w dół - część A-C skróciła się!}$$

Ad.4.2. Wydłużenie całego słupa – jest równe sumie wydłużeń wszystkich segmentów:

$$\Delta L = \lambda_I + \lambda_{II} + \lambda_{III} + \lambda_{IV} = \frac{Pa}{Et^2} \left(\frac{-2.2}{1.047} + \frac{0.8}{1.047} + \frac{0.8 \cdot 2}{0.433} + \frac{-1}{0.433} \right) = -1.800 \frac{Pa}{Et^2}$$

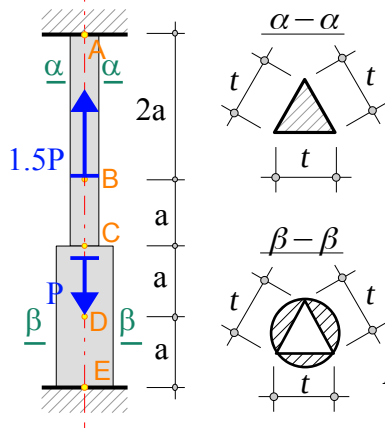
$$\Delta L = -1.800 \frac{Pa}{Et^2} = -3.49 \text{ cm} = -3.5 \text{ mm} \downarrow \text{cały słup skrócił się o niespełna 3.5 mm!}$$

Nawet dłuższy odcinek rozciągany C-D nie zrównoważył wydłużeń w dwóch ściskanych segmentów A-B i D-E, tak, że cała długość słupa zmalała p. E w kier. ↓

Zad.6. (obustronne utwierdzenie – Stat. NieWyzn.)

1. Zwymiarować przekroje słupa (do pełnych mm).
2. Obliczyć przemieszczenie punktu C.
3. Obliczyć wydłużenie całego słupa.

$P=72 \text{ kN}$
 $f_c=48 \text{ MPa}$ $a=2 \text{ m}$
 $f_t=36 \text{ MPa}$ $E=20 \text{ GPa}$

Ściskanie osiowe lub rozciąganie osiowe:

$$\sigma = \frac{N}{A} \leq f?$$

$$\left| \sigma(x, y) = \frac{N}{A} + \frac{M_x \cdot y}{I_x} - \frac{M_y \cdot x}{I_y} \right| \leq f?$$

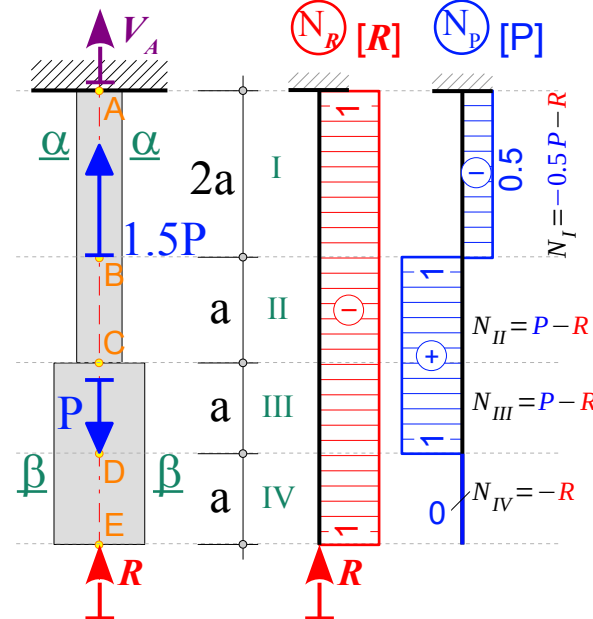
Tylko niezbędne z geom. mas:

$$A_\alpha = \frac{t^2 \sqrt{3}}{4} = 0.4330 t^2$$

$$r_\beta = \frac{2}{3} \cdot \frac{t \sqrt{3}}{2} = \frac{t}{\sqrt{3}}$$

$$A_\beta = \left(\frac{2t}{\sqrt{3}}\right)^2 \frac{\pi}{4} - \frac{t^2 \sqrt{3}}{4} = \left(\frac{\pi}{3} - \frac{\sqrt{3}}{4}\right) t^2 = 0.6142 t^2$$

Statyka: Obustronnie utwierdzony słup → Stat. NieWyznaczalny! Uwalniamy jedną z podpór i jej reakcję (pionową) traktujemy jako kolejny nieznan parametr – np. dolną:

Teraz mamy dwie niewiadome:

- projektową: wymiar t
 - dodatkową: reakcję R
- Aby wyznaczyć dwie nieznanne reakcje działające wzdłuż osi pręta R oraz V_A potrzebujemy, oprócz $\sum P_y=0$, dodatkowego równania ze względu na niewiadomą R .

Dodatkowe równanie wynika z braku zmiany długości całkowitej obustronnie podpartego słupa:

$$\Delta L_{\text{całk}} = \sum_i \lambda_i = \sum_i \frac{N_i \cdot L_i}{E \cdot A_i} = 0$$

Całkowite wydłużenie słupa musi być zerowe, chyba, że mamy osiadanie jednej z podpór (np. szkody górnicze).

Punkty A, B, C, D i E oznaczono poczynając od pozostawionej podpory!

Statyka c.d.:

(1) Strona statyczna (równanie równowagi statycznej):

$$\sum P_y = 0: \quad R + 1.5P + V_A = P \quad (2 \text{ niewiadome: } R \text{ i } V_E)$$

(2) Strona geometryczna (sumaryczne wydłużenie – tutaj zerowe):

$$\Delta L_{\text{całk}} = \sum_i \lambda_i = \lambda_I + \lambda_{II} + \lambda_{III} + \lambda_{IV} = 0$$

(3) Strona fizyczna (równ. fiz. opisujące wydłużenie segmentu o stałych własnościach)

$$\lambda_i = \frac{N_i \cdot L_i}{E \cdot A_i} \quad \text{czyli:} \quad \lambda_I = \frac{N_I \cdot L_I}{E_I \cdot A_I}, \quad \lambda_{II} = \frac{N_{II} \cdot L_{II}}{E_{II} \cdot A_{II}}, \quad \lambda_{III} = \frac{N_{III} \cdot L_{III}}{E_{III} \cdot A_{III}}, \quad \lambda_{IV} = \frac{N_{IV} \cdot L_{IV}}{E_{IV} \cdot A_{IV}}$$

Podstawienie (3) → (2), pamiętając o wartościach N_i z dodawania wykresów N_R i N_P :

$$\Delta L_{\text{całk}} = \frac{N_I \cdot L_I}{E \cdot A_I} + \frac{N_{II} \cdot L_{II}}{E \cdot A_{II}} + \frac{N_{III} \cdot L_{III}}{E \cdot A_{III}} + \frac{N_{IV} \cdot L_{IV}}{E \cdot A_{IV}} = 0$$

$$\frac{(-0.5P - R) \cdot 2a}{E \cdot A_\alpha} + \frac{(P - R) \cdot a}{E \cdot A_\alpha} + \frac{(P - R) \cdot a}{E \cdot A_\beta} + \frac{-R \cdot a}{E \cdot A_\beta} = 0$$

$$\frac{-0.5P \cdot 2a}{E \cdot A_\alpha} + \frac{P \cdot a}{E \cdot A_\alpha} + \frac{P \cdot a}{E \cdot A_\beta} = \frac{R \cdot 2a}{E \cdot A_\alpha} + \frac{R \cdot a}{E \cdot A_\alpha} + \frac{R \cdot a}{E \cdot A_\beta} + \frac{R \cdot a}{E \cdot A_\beta}$$

$$\frac{P \cdot a}{E \cdot t^2} \left(\frac{-0.5 \cdot 2}{A_\alpha} + \frac{1}{A_\alpha} + \frac{1}{A_\beta} \right) = \frac{R \cdot a}{E \cdot t^2} \left(\frac{2}{A_\alpha} + \frac{1}{A_\alpha} + \frac{1}{A_\beta} + \frac{1}{A_\beta} \right)$$

$$\frac{P \cdot a}{E \cdot t^2} \left(\frac{-0.5 \cdot 2 + 1}{A_\alpha} + \frac{1 + 0}{A_\beta} \right) = \frac{R \cdot a}{E \cdot t^2} \left(\frac{2 + 1}{A_\alpha} + \frac{1 + 1}{A_\beta} \right) \quad (\text{co od razu można było zapisać w tej postaci patrząc na wykresy } N_P \text{ i } N_R)$$

$$P \cdot \frac{1}{0.6142 t^2} = R \left(\frac{3}{0.4330 t^2} + \frac{2}{0.6142 t^2} \right) \quad (\text{to równanie ma już tylko 1 niewiadomą: } R)$$

$$P \cdot 1.6281743 = R \cdot 10.184552$$

$$\sum P_y = 0: \quad V_E = -0.5P - R \quad (\text{str. statyczna})$$

$$R = P \cdot \frac{1.6282}{10.185} \Rightarrow \underline{R = 0.1599 P} \rightarrow (1): \quad V_E = -0.5P - R = \underline{-0.6599 P}$$

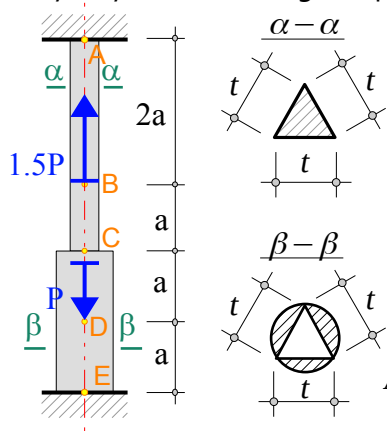
Reakcję V_E można obliczyć podstawiając R do warunku równowagi statycznej ale jest ona kompletnie zbędna. Wykres N można bowiem zrobić tylko na podstawie reakcji R – np. skalując wykres N_R przez wartość reakcji R oraz dodając do wykresu N_P graficznie: $N = N_R \cdot R + N_P$.

Mając gotowy wykres N dalej postępujemy już jak w zadaniu statycznie wyznaczalnym!

c.d.6. (obustronne utwierdzenie – S.N.)

1. Zwymiarować przekroje słupa (do pełnych mm).
2. Obliczyć przemieszczenie punktu C.
3. Obliczyć wydłużenie całego słupa.

$P=72 \text{ kN}$
 $f_c=48 \text{ MPa}$ $a=2 \text{ m}$
 $f_t=36 \text{ MPa}$ $E=20 \text{ GPa}$

Ściskanie osiowe lub rozciąganie osiowe: $|\sigma = \frac{N}{A}| \leq f_c$

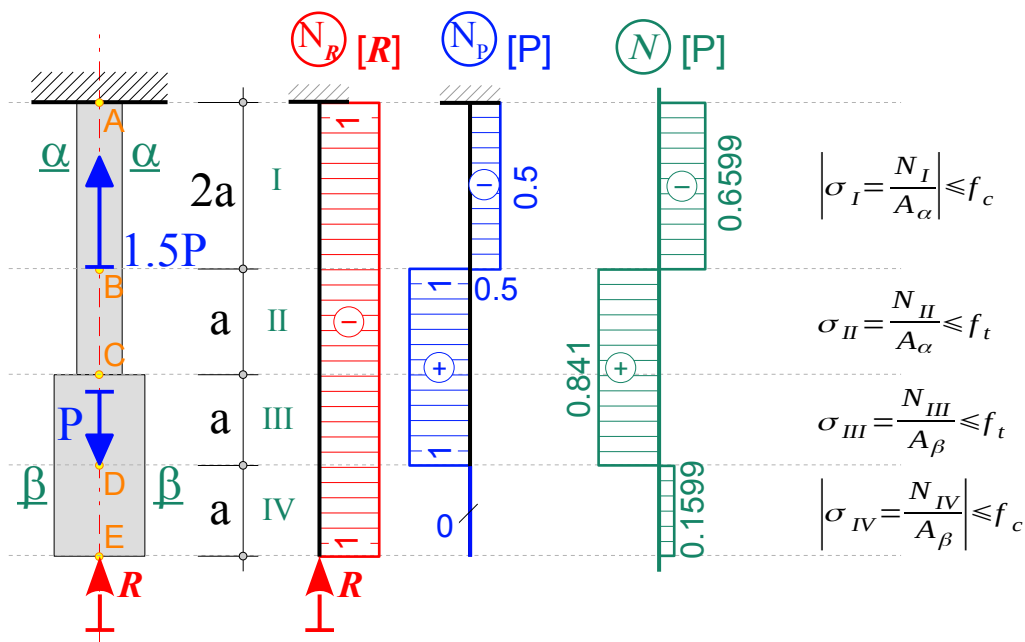
$|\sigma(x, y) = \frac{N}{A} + \frac{M_x \cdot y}{I_x} - \frac{M_y \cdot x}{I_y}| \leq f_c$

Tylko niezbędne z geom. mas:

$A_\alpha = \frac{t^2 \sqrt{3}}{4} = 0.4330 t^2$
 $r_\beta = \frac{2}{3} \cdot \frac{t \sqrt{3}}{2} = \frac{t}{\sqrt{3}}$

$A_\beta = \left(\frac{2t}{\sqrt{3}}\right)^2 \frac{\pi}{4} - \frac{t^2 \sqrt{3}}{4} = \left(\frac{\pi}{3} - \frac{\sqrt{3}}{4}\right) t^2 = 0.6142 t^2$

Statyka: Znając reakcję R (przy okazji łatwo określić V_E) rysujemy wykres N:

Rzeczywisty wykres N będzie sumą N_p i N_R , możliwy do zrobienia gdy wyznaczmy R !

Ad.6.1.a) Eliminacja zbędnych warunków.

Porównując wyłącznie wykres sił osiowych N z przekrojami słupa A_α i A_β , można, bez dodatkowych obliczeń, znacznie ograniczyć ilość warunków wytrzymałościowych wymagających sprawdzenia (tutaj szkic naprężeń normalnych σ jest do tego zbędny): Dodatnia siła osiowa N o tej samej wartości rozciąga się na dwa segmenty II i III, różniące się przekrojem. Można wyeliminować warunek z większym (silniejszym) przekrojem rozciągającym. Sprawdzenia wymaga warunek z maksimum naprężeń (rozciągające) odpowiadające mniejszemu polu przekroju.

Ujemne siły osiowe działają również w dwóch różnych przekrojach (segmenty I i IV), przy czym większej sile osiowej odpowiada słabszy przekrój dając minimum naprężeń (ściskanie). Tylko ten warunek wymaga sprawdzenia na ściskanie.

Spośród 4 możliwych warunków zostały nam tylko 2 warunki: w segmentach I i II, odpowiadające słabszemu przekrojowi A_α . Przy tym samym polu przekroju łatwo wskazać ekstremum naprężeń, które odpowiada większej (na wartość bezwzględną) sile osiowej w segmencie II, która jest dodatnia (rozciągająca). Przyjrzyjmy się wytrzymałościom: dodatnie ekstremum porównujemy z mniejszą z wytrzymałości $f_t < f_c$

Skoro ekstremalne naprężenie porównujemy z minimalną wytrzymałością, stąd wniosek iż jest to jedyny warunek wymagający sprawdzenia!

b) Sprawdzenie warunku w segmencie II czyli B-C:

$|\sigma_{min}| < \sigma_{ekstr} = \sigma_{max} = \sigma_{II} \leq f_t < f_c$
 $\sigma_{II} = \frac{0.841 P}{0.4330 t^2} = 1.941 \frac{P}{t^2} \leq f_t$ $t^2 \geq 1.941 \frac{72 \text{ kN}}{3.6 \text{ kN/cm}^2}$
 $t^2 \geq 1.941 \frac{P}{f_t}$ $t \geq \underline{6.23 \text{ cm}}$

Przyjęto: $t = 6.3 \text{ cm}$ (zaokrąglono w górę do pełnych mm)

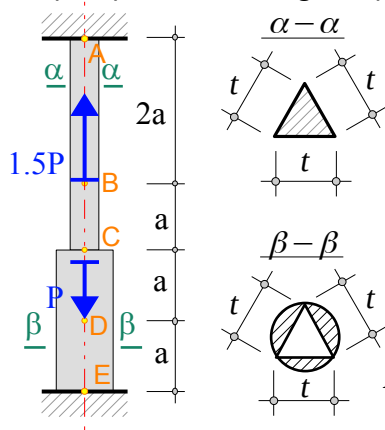
Sprawdzenie:

$|\sigma_{min}| = \frac{-0.6599 \cdot 72 \text{ kN}}{0.4330 \cdot 6.3^2 \text{ cm}^2} = -2.77 \frac{\text{kN}}{\text{cm}^2} \leq 48 \text{ MPa} = f_c$ ✓
 $\sigma_{max} = \frac{0.841 \cdot 72 \text{ kN}}{0.4330 \cdot 6.3^2 \text{ cm}^2} = 3.52 \frac{\text{kN}}{\text{cm}^2} \leq 3.6 \frac{\text{kN}}{\text{cm}^2} = 36 \text{ MPa} = f_t$ ✓

c.d.6. (obustronne utwierdzenie – S.N.)

1. Zwymiarować przekroje słupa (do pełnych mm).
2. Obliczyć przemieszczenie punktu C.
3. Obliczyć wydłużenie całego słupa.

$P=72 \text{ kN}$
 $f_c=48 \text{ MPa}$ $a=2 \text{ m}$
 $f_t=36 \text{ MPa}$ $E=20 \text{ GPa}$

Ściskanie osiowe lub rozciąganie osiowe: $|\sigma = \frac{N}{A}| \leq f?$

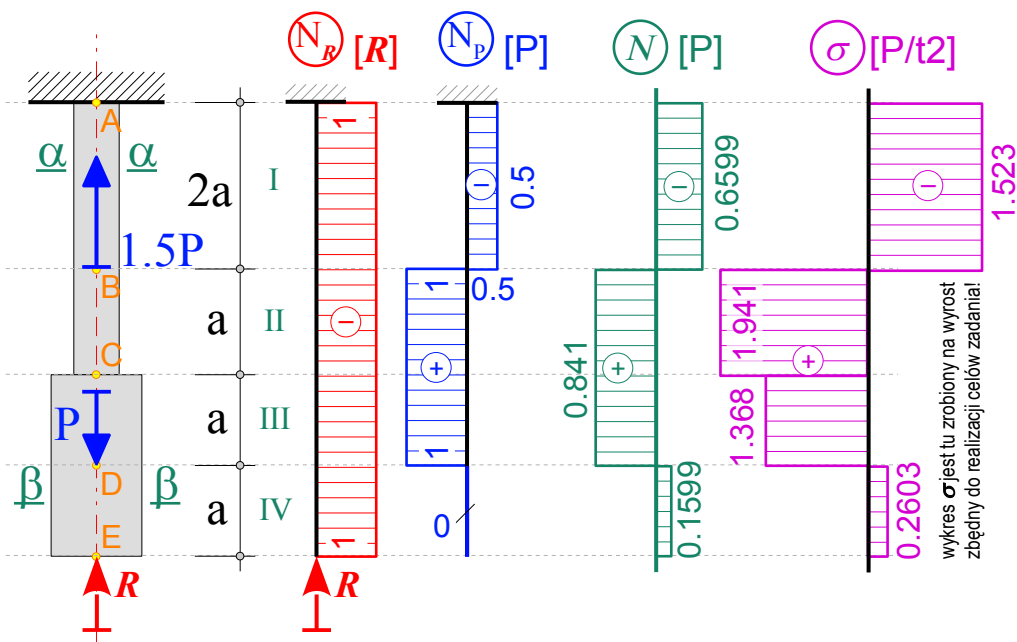
$|\sigma(x, y) = \frac{N}{A} + \frac{M_x \cdot y}{I_x} - \frac{M_y \cdot x}{I_y}| \leq f?$

Tylko niezbędne z geom. mas:

$A_\alpha = \frac{t^2 \sqrt{3}}{4} = 0.4330 t^2$
 $r_\beta = \frac{2}{3} \cdot \frac{t \sqrt{3}}{2} = \frac{t}{\sqrt{3}}$

$A_\beta = \left(\frac{2t}{\sqrt{3}}\right)^2 \frac{\pi}{4} - \frac{t^2 \sqrt{3}}{4} = \left(\frac{\pi}{3} - \frac{\sqrt{3}}{4}\right) t^2 = 0.6142 t^2$

Statyka: Znając reakcję R (przy okazji łatwo określić V_E) rysujemy wykres N:

Rzeczywisty wykres N będzie sumą N_p i N_R , możliwy do zrobienia gdy wyznaczmy R !

Ad.6.2.Przemieszczenie p. C – jest równe sumie wydłużeń segmentów I-II, gdyż p. A jest punktem stałym :

$\delta_C = \lambda_I + \lambda_{II} = \frac{N_I \cdot 2a}{E \cdot A_\alpha} + \frac{N_{II} \cdot a}{E \cdot A_\alpha}$

Dodatni znak sumy wydłużeń kolejnych segmentów słupa utwierdzonego u góry będzie oznaczał przemieszczenie punktu C w dół.

$\delta_C = \frac{Pa}{Et^2} \left(\frac{-0.6599 \cdot 2}{0.4330} + \frac{0.841}{0.4330} \right) = -1.108 \frac{Pa}{Et^2}$

$\delta_C = -1.108 \frac{Pa}{Et^2} = -1.108 \frac{72 \text{ kN} \cdot 2 \cdot 200 \text{ cm}}{2000.0 \text{ kN/cm}^2 \cdot 6.3^2 \text{ cm}^2}$

$\delta_C = -0.00101 \text{ cm} \approx -0.01 \text{ mm} \uparrow$ p.C przemieści się w górę

Ad.6.3.Wydłużenie całego słupa – jest równe sumie wydłużeń wszystkich segmentów:

$\Delta L = \delta_E = \lambda_I + \lambda_{II} + \lambda_{III} + \lambda_{IV} = \frac{Pa}{Et^2} \left(\frac{-0.6599 \cdot 2}{0.4330} + \frac{0.841}{0.4330} + \frac{0.841}{0.6142} + \frac{-0.1599}{0.6142} \right)$

$\Delta L = \delta_E = (-3.048 + 1.941 + 1.368 - 0.2603) \frac{Pa}{Et^2} = 1.665 \cdot 10^{-16} \frac{Pa}{Et^2} \approx 0$

$\Delta L = 1.665 \cdot 10^{-16} \frac{Pa}{Et^2} = 1.511 \cdot 10^{-19} \text{ cm} \approx 0 \quad \checkmark$

Uzyskany wyniki jest oczekiwany, gdyż w wyjściowym ustroju mamy obustronne utwierdzenie więc i suma wydłużeń musi być zerowa – chyba, że mielibyśmy do czynienia z osiadaniem podpory.

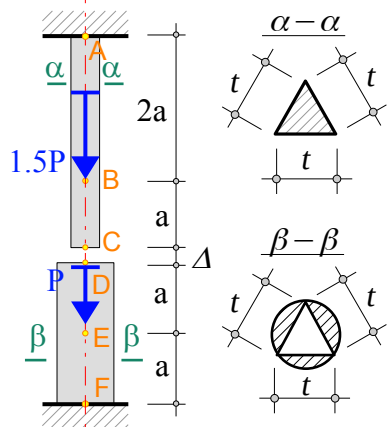
Ten – zgodny z intuicją wynik, jest jednocześnie dodatkowym sprawdzeniem poprawności dotychczasowych obliczeń na podstawie przemieszczeń ustroju (kontrola geometryczna).

Główna różnica pomiędzy ustrojem SW i SN: w ustroju SN napotykamy problem z narysowaniem wykresu sił wewnętrznych. Odrzucamy jedną z podpór, przyjmujemy odpowiednią reakcję jako dodatkowy parametr; robimy wykresy N: od obciążeń i osobno (!) od nieznannej reakcji, wyznaczamy tę reakcję, robimy ostateczny wykr. N!

Zad.7. Jakie musi być obciążenie P aby zamknęła się szczelina Δ.

Jedno z zadań typu dobierz jakąś wielkość (obciążenie, wymiar przekroju lub długość elementu) aby uzyskać jakiś określony efekt.

$a=2\text{ m}$ $f_c=48\text{ MPa}$
 $t=12\text{ cm}$ $f_t=36\text{ MPa}$
 $\Delta=5\text{ mm}$ $E=20\text{ GPa}$

Przypadek:
 ścisk./rozc. osiove :

$$\left| \sigma = \frac{N}{A} \right| \leq f ?$$

Tylko niezbędne z geom. mas:

$$A_\alpha = \frac{t^2 \sqrt{3}}{4} = 0.4330 t^2$$

$$r_\beta = \frac{2}{3} \cdot \frac{t \sqrt{3}}{2} = \frac{t}{\sqrt{3}}$$

$$A_\beta = \left(\frac{2t}{\sqrt{3}} \right)^2 \frac{\pi}{4} - \frac{t^2 \sqrt{3}}{4} = \left(\frac{\pi}{3} - \frac{\sqrt{3}}{4} \right) t^2 = 0.6142 t^2$$

Suma wydłużeń wszystkich segmentów musi być równa szerokości szczeliny Δ:

$$\Delta L_{AC} + \Delta L_{DF} = \Delta$$

$$(\lambda_I + \lambda_{II}) + (\lambda_{III} + \lambda_{IV}) = \Delta$$

$$\frac{N_I \cdot 2a}{E \cdot A_\alpha} + \frac{N_{II} \cdot a}{E \cdot A_\alpha} + \frac{N_{III} \cdot a}{E \cdot A_\beta} + \frac{N_{IV} \cdot a}{E \cdot A_\beta} = \Delta$$

$$\frac{1.5P \cdot 2a}{E \cdot A_\alpha} + \frac{0 \cdot a}{E \cdot A_\alpha} + \frac{P \cdot a}{E \cdot A_\beta} + \frac{P \cdot a}{E \cdot A_\beta} = \Delta$$

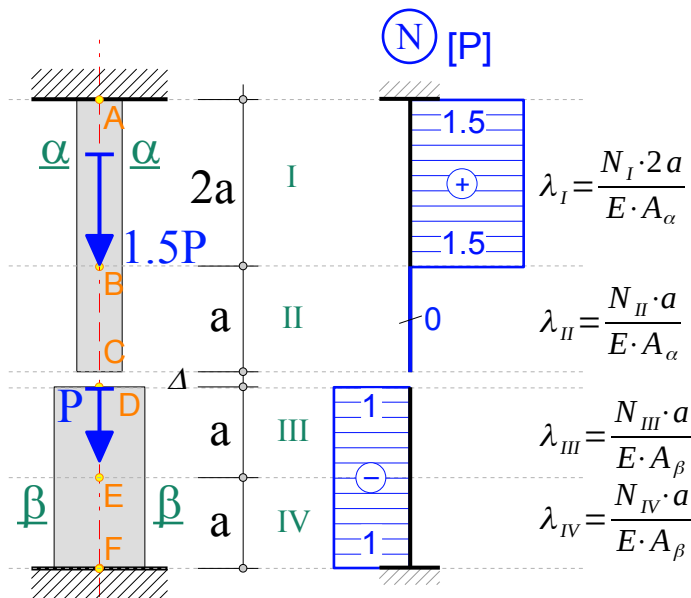
$$\frac{1.5P \cdot 2}{A_\alpha} + \frac{P}{A_\beta} + \frac{P}{A_\beta} = \Delta \cdot \frac{E}{a}$$

$$\frac{1.5P \cdot 2}{A_\alpha} + \frac{2P}{A_\beta} = \Delta \cdot \frac{E}{a}$$

$$P = \Delta \cdot \frac{E}{a} \cdot \frac{A_\beta \cdot A_\alpha}{3A_\beta + 2A_\alpha}$$

$$P = 0.5\text{ cm} \cdot \frac{2000.0\text{ kN/cm}^2}{200\text{ cm}} \cdot \frac{0.6142 \cdot 0.4330 \cdot (12\text{ cm})^2}{3 \cdot 0.6142 + 2 \cdot 0.4330} = \underline{70.7\text{ kN}}$$

Statyka: Niech Was nie zmylą podpory z obu stron słupa, gdyż obie jego części stanowią niezależne ustroje podparte na jednym tylko końcu – łatwo zrobić wykresy N:

Tutaj warunek wytrzymałościowy $\sigma_{extr} \leq f$ jest bezużyteczny. Warunek wynikający z założeń zadania to zamknięcie się szczeliny, które może nastąpić po odpowiednim wydłużeniu obu części słupa:
 $\Delta L = \lambda_I + \lambda_{II} + \lambda_{III} + \lambda_{IV} = \Delta$
 Stąd pochodzi równanie geometrycznej natury nie wytrzymałościowej!

Aby zamknąć szczelinę trzeba przyłożyć obciążenie równe około 70.7 kN.